

Aan:
Monique van den Broek

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 51 betreffende Gebrek aan participatie met omwonenden, afstemming met gemeenten en naleving van aangenomen beleid bij projectbesluiten windenergie
Datum	11-03-2025
Documentnummer	UTSP-279699493-62651
Contactpersoon	Robin Hoenkamp
Telefoonnummer	+31628918807
E-mailadres	robin.hoenkamp@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	SLO
Team	ENT
Bijlagen	Geen

Geachte mevrouw van den Broek,

Op 22 februari jl. heeft u schriftelijke vragen ex. artikel 51 gesteld. Hierbij geeft u het volgende aan:
Op 14 januari 2025 heeft de provincie Utrecht projectbesluiten genomen voor de plaatsing van windturbines in onder andere Stichtse Vecht, Oudewater en Montfoort. Op 16 januari werden Staten, gemeenten en inwoners hierdoor verrast en dit besluit doorkruist eerdere participatietrajecten op lokaal niveau.
Volgens de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is participatie een essentieel onderdeel van besluitvorming over de leefomgeving. De gedeputeerde stelt dat gemeenten niet verrast konden zijn, terwijl deze gemeenten zelf aangeven dat zij dat wel degelijk waren. De enige manier waarop gemeenten daadwerkelijk niet verrast hadden hoeven zijn, is als zij vooraf persoonlijk en expliciet door GS zijn geïnformeerd over de definitieve keuze van de projectbesluiten die hun gebieden raken.
Daarnaast zijn gemeenten in de ruimtelijke ordening primair verantwoordelijk voor hun eigen grondgebied. Dit betekent dat, alvorens de provincie projectbesluiten neemt, moet worden afgestemd of er niet reeds andere ruimtelijke plannen zijn voor de betreffende locaties.
Tot slot willen wij aandacht vragen voor het door Provinciale Staten aangenomen amendement A24-21 'Lokaal zeggenschap en eigenaarschap'. Dit amendement, ingediend door Partij voor de Dieren, BBB en ChristenUnie, heeft als doel om lokaal zeggenschap te waarborgen, ongeacht lokaal eigendom. Ondanks dat dit amendement met een meerderheid is aangenomen, constateren wij dat GS dit structureel negeert.

Hieronder vindt u per gestelde vraag het antwoord.

1. Op welke wijze voldoet GS met deze projectbesluiten aan de participatieplicht onder de Omgevingswet?

Het formele vereiste op basis van de Omgevingswet in dit stadium van de besluitvorming is de kennisgeving participatie. Deze kennisgeving van het participatieplan is conform artikel 5.47 lid 4 van de Omgevingswet op 14 februari 2023 gedaan, waarbij ook de Ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage is gelegd. Het (ontwerp-) projectbesluit is nog niet genomen.

2. Welke concrete participatiemomenten zijn er geweest met inwoners uit de gemeenten Stichtse Vecht, Oudewater en Montfoort, en op welke manier hebben zij invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming?

Er heeft nog geen participatie plaatsgevonden met inwoners van deze gemeenten. Dit participatieproces start nu, omdat het besluit om in deze gemeenten de projectprocedures te vervolgen pas onlangs genomen is. Wel hebben vorig jaar verschillende informatiebijkomsten plaatsgevonden om inwoners van U16 te informeren over het proces en keuze voor de meest kansrijke gebieden voor windenergie.

3. Welke inhoudelijke bezwaren of voorstellen van inwoners uit deze gemeenten zijn meegenomen in de besluitvorming? Indien geen, waarom niet?

De keuze voor de gebieden is toegelicht in de Statenbrief [Keuze-gebieden-projectbesluiten-windenergie-provincie-Utrecht](#). De keuze is gemaakt op basis van bestaande kaders van PS (Motie Wie goed doet, goed ontmoet, De provinciale Omgevingsvisie, het besluit Tussenbalans 2022, het Beleidskader Lokaal eigendom en Participatie) en het advies burgerforum waaruit inhoudelijke punten zoals natuur en leefomgeving en clustering langs hoofdinfrastructuur volgen. Er heeft nog geen specifieke participatie voor deze projecten plaats gevonden. Dat start nu, conform het door PS vastgestelde beleidskader lokaal eigendom en participatie.

4. Hoe kan GS onderbouwen dat een Burgerforum met 60 deelnemers – waarin geen inwoners uit de getroffen gemeenten leken te zitten – voldoet aan de participatie-eisen van de Omgevingswet?

Het burgerforum was niet om invulling te geven aan een wettelijk vereiste, maar om ons te helpen in de keuze voor wat inwoners van de provincie belangrijk vinden bij de keuze van gebieden voor windenergie. Het is dus ook niet zo dat het burgerforum bepaalde gebieden heeft aangewezen. Het burgerforum heeft alleen de prioritering van af te wegen belangen meegegeven. In dit geval is aangegeven dat de effecten op (direct) omwonenden en natuur als meest belangrijke afweging meegegeven voor ons besluit. Met het participatietraject wat de komende maanden doorlopen wordt, wordt mede invulling gegeven aan de eisen uit de Omgevingswet.

5. Kan GS per deelnemer van het Burgerforum een overzicht verstrekken van de woonplaats (op gemeenteniveau), zodat inzichtelijk wordt hoe representatief dit forum daadwerkelijk was voor de getroffen gemeenten? Indien nee, op welke wettelijke grondslag weigert GS deze informatie te verstrekken?

Gemeente	n	%	Verdeling prov. Utrecht
Utrecht	21	26%	27%
Amersfoort	9	11%	12%
Nieuwegein	6	7%	5%
Zeist	6	7%	5%
De Ronde Venen	4	5%	3%
Leusden	4	5%	2%
Utrechtse Heuvelrug	4	5%	4%
De Bilt	3	4%	3%
Wijk bij Duurstede	3	4%	2%
Woerden	3	4%	4%
Baarn	2	2%	2%
Eemnes	2	2%	1%

Houten	2	2%	4%
Oudewater	2	2%	1%
Veenendaal	2	2%	5%
Vijfheerenlanden	2	2%	4%
Woudenberg	2	2%	1%
Bunschoten	1	1%	2%
Lopik	1	1%	1%
Montfoort	1	1%	1%
Soest	1	1%	3%
Stichtse Vecht	1	1%	5%
Bunnik	0	0%	1%
IJsselstein	0	0%	2%
Renswoude	0	0%	0%
Rhenen	0	0%	1%

6. Wanneer en op welke wijze is er formeel afgestemd met de gemeenten Stichtse Vecht, Oudewater en Montfoort over de projectbesluiten en de keuze voor hun grondgebied?

De formele afstemming vindt plaats aan de RES tafels. De meest kansrijke gebieden voor windenergie, waarin meerdere gebieden in deze gemeenten liggen, zijn begin 2024 met de gemeenten gedeeld. Daarnaast zijn de gemeenten formeel geïnformeerd met het delen van Tussenbalans 2. Betrokken wethouders zijn in vertrouwen voorafgaand aan de besluitvorming op 14 januari door GS mondeling geïnformeerd. Tot slot zijn gemeenten na het besluit van GS geïnformeerd door middel van een brief. Deze hebben PS ook al eerder ontvangen.

7. Kan GS alle relevante schriftelijke bewijzen van deze afstemming overleggen, zoals e-mails, gespreksverslagen en andere correspondentie? Indien nee, waarom niet? Zo ja, dan ontvangen wij e.e.a. graag ruim vóór 19 maart, maar uiterlijk de ochtend van 17 maart 2025.

Dit betreffen gesprekken tussen gedeputeerde en wethouders waarvan geen verslag is gelegd.

8. Heeft de gedeputeerde, de ambtelijke organisatie of een andere vertegenwoordiging van GS deze gemeenten vooraf expliciet geïnformeerd dat hun gebieden definitief waren aangewezen voor windturbines? Indien ja:

Het is onmogelijk om voorafgaand aan besluitvorming te informeren over definitieve aanwijzing. Op dat moment is het besluit immers nog niet genomen. Voorafgaand aan het GS-besluit heeft de gedeputeerde wel de betrokken wethouders geïnformeerd over de gebieden waar de projectprocedure nu wordt vervolgd.

8.1 – Op welke datum en in welke vorm is deze informatie verstrekt?

Voorafgaand aan besluitvorming hebben de gesprekken over voorgenomen besluitvorming plaatsgevonden op: Oudewater en Stichtse Vecht: 13 januari, Montfoort: 9 januari

8.2 – Is er bij deze afstemming rekening gehouden met bestaande ruimtelijke plannen van de gemeente voor deze locaties? Zo ja, hoe is dit gewogen in de besluitvorming?

Ja. Voor alle kansrijke gebieden voor windenergie is in samenspraak met de teams Gemeentelijke Ruimtelijke Ontwikkelingen en Strategische Ruimtelijke Ontwikkelingen geïnventariseerd welke plannen hier spelen bij gemeenten. De account managers Gemeentelijke Ruimtelijke Ontwikkelingen hebben regulier contact met gemeenten en hebben daardoor goed inzicht in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Voor zover er plannen waren die strijdig zijn met plaatsing van windturbines, hebben deze er niet toe geleid dat een gebied geen doorgang kon vinden.

8.3 – Kan GS onderbouwen dat deze afstemming daadwerkelijk heeft plaatsgevonden met schriftelijke bewijzen zoals gespreksverslagen, memo's of e-mailcorrespondentie?

Van de afstemming zijn geen gespreksverslagen gemaakt. Er is wel een overzicht van punten per gemeente in het kader van de NRD. Dit stuk is onderdeel van de eerder gestelde art. 51 vragen door de BBB en zal ook daarin opgenomen worden.

9. Op welke wijze heeft GS het uitgangspunt 'lokaal zeggenschap' toegepast in de projectbesluiten voor windenergie in Stichtse Vecht, Oudewater en Montfoort?

Er zijn nog geen projectbesluiten genomen. De daadwerkelijke projectbesluiten zijn voorzien in 2026. De komende periode wordt de omgeving betrokken en zullen afspraken gemaakt worden om, conform het beleidskader lokaal eigendom, minimaal 50% lokaal eigendom te borgen in het proces om tot een projectbesluit te komen. In het kader van de keuze voor deze gebieden is een inventarisatie gemaakt van de haalbaarheid van lokaal eigendom per meest kansrijk gebied voor windenergie. Deze is te vinden als bijlage 3 bij de besluitvorming [3-Rapport-Energie-van-Utrecht](#). In de gekozen gebieden bleek vanuit de coöperaties animo voor het ontwikkelen van windenergie in deze gebieden. Lokaal zeggenschap wordt formeel geborgd in de te sluiten omgevingsovereenkomsten.

10. Kan GS aantonen dat inwoners en gemeentebesturen daadwerkelijk zeggenschap hebben gehad in de besluitvorming? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?

Voor de keuze van het gebied is geen zeggenschap vanuit de gemeentebesturen of inwoners aan de orde geweest, zie ook het antwoord op vraag 3. Gemeenten hebben wel brieven gehad over meest kansrijke gebieden met aanmoediging om zelf plannen op te pakken en aankondiging van Tussenbalans 2 en mogelijke projectprocedure door Provincie Utrecht in meest kansrijke gebieden. Bovendien hebben gemeenten bij belangrijke stappen zoals het opstellen van de NRD en het concept-planMER ook punten mee kunnen geven en zijn bijvoorbeeld op verzoek van gemeenten meer gebieden onderzocht dan oorspronkelijk het plan was. Ook hebben de RES-regio's punten meegegeven zoals het volgen van de uitgangspunten van RES 1.0 waarin de koppeling met hoofdinfrastructuur uit voort komt. De komende periode hebben inwoners zeggenschap over hoe het windproject wordt ingericht. Met gemeenten blijven we afstemmen. In de eerste plaats door in deze fase (fase 2 van het beleidskader) aan te geven hoe het participatieproces ingericht wordt en aandachtspunten voor het vervolg hetgeen vastgelegd wordt in een omgevingsovereenkomst. Voor het proces hierna (vanaf fase 3 uit het beleidskader) zal de lokale omgeving van het park zeggenschap hebben over de ontwikkeling doordat minimaal 50% in lokaal eigendom is.

11. Hoe rijmt GS het feit dat gemeenten en inwoners zich verrast voelen met de aangenomen verplichting om lokaal zeggenschap te waarborgen?

Alle gemeenten zijn op de hoogte gesteld van het de vaststelling van het beleidskader lokaal eigendom en participatie. Het lokale zeggenschap gaat niet over de keuze van de locatie, maar hoe het project vormgegeven wordt. Nu zijn alleen nog grove vlakken waar de turbines mogelijk kunnen komen bekend. Er zijn nog veel keuzes te maken, zoals bijvoorbeeld positionering van de turbines, verdeling van fondsen en compensatie van omwonenden en manieren om hinder te beperken. Hierin wordt lokaal zeggenschap geborgd door de inrichting van het participatieproces en de voorwaarde van minimaal 50% lokaal eigendom.

12. Waarom wordt dit amendement, ondanks een democratisch besluit, steeds genegeerd door GS?

Wij zijn niet van mening dat dit amendement genegeerd is. Het amendement vraagt om niet alleen lokaal eigendom als leidend principe voor de energievisie op te nemen, maar hier ook lokaal zeggenschap aan toe te voegen. Dit heeft specifiek voor windenergie vorm gekregen in het beleidskader lokaal eigendom en participatie dat door uw Staten is vastgesteld. Dit is in het debat over het amendement ook zo door de gedeputeerde geduid. Een van de twee doelen van het beleidskader is het borgen van zeggenschap voor de omgeving in alle fasen van het project. Het proces dat nu doorlopen wordt is volledig conform het beleidskader.

13. Welke maatregelen neemt GS om te waarborgen dat lokaal zeggenschap in de toekomst wél wordt toegepast zoals door PS is vastgesteld?

Lokaal eigendom wordt al geborgd door het door u vastgestelde beleidskader lokaal eigendom en participatie. Alle stappen uit dit kader worden doorlopen.

14. Is GS bereid om een onafhankelijke juridische toetsing te laten uitvoeren naar de rechtmatigheid van het participatieproces bij de projectbesluiten voor windenergie in Stichtse Vecht, Oudewater en Montfoort?

Nee, hier is geen aanleiding voor want de juridische basis hiervoor is deugdelijk.

15. Indien nee, op welke juridische gronden weigert GS een onafhankelijke toetsing?

Zie vraag 14.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen